

Warszawa, 3 kwietnia 2017 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw

(druk nr 452)

I. Cel i przedmiot ustawy

Uchwalona w dniu 23 marca 2017 r. ustawa o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw ma na celu wprowadzenie nowych unormowań, które doprowadzą do surowego i przede wszystkim bardziej skutecznego ścigania i karania kierowców łamiących uporczywie przepisy ruchu drogowego.

Zmiany wprowadzane ustawą objęły przepisy pięciu ustaw:

- Kodeksu karnego,
- Kodeksu wykroczeń,
- Kodeksu postępowania karnego,
- Prawa o ruchu drogowym oraz
- Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Najważniejsze zmiany dotyczą przepisów Kodeksu karnego i polegają na:

– zaostrzeniu odpowiedzialności karnej za czyn polegający na spowodowaniu wypadku w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, którego następstwem jest śmierć człowieka albo ciężki uszczerbek na jego zdrowiu (art. 177 § 2 w zw. z art. 178 § 1 k.k.). Czyn ten zagrożony jest karą pozbawienia wolności od 9 miesięcy do lat 12.

Po wprowadzonej zmianie w art. 178 § 1 k.k., dolna granica sankcji będzie wynosiła 2 lata pozbawienia wolności,

– dodaniu nowego art. 178b, który kreuje nowy typ czynu zabronionego jako przestępstwo, który polega na niezatrzymaniu niezwłocznym pojazdu i kontynuowaniu jazdy

pojazdem mechanicznym, pomimo wydania polecenia zatrzymania pojazdu przez osobę uprawnioną do kontroli ruchu drogowego, poruszającą się pojazdem lub znajdującą się na statku wodnym lub powietrznym.

Czyn ten zagrożony jest karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

– wprowadzeniu obowiązku orzekania przez sąd zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w razie skazania sprawcy czynu określonego w art. 178b (ucieczka przed pościgiem), art. 180a (prowadzenie pojazdu mechanicznego pomimo cofnięcia prawa jazdy) lub w art. 244 (niezastosowanie się do orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych),

– zaostrzeniu sankcji przewidzianej za czyn opisany w art. 244 k.k. (niestosowanie się do orzeczonych środków karnych) poprzez zmianę zagrożenia na karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Dokonana w art. 2 nowelizacja Kodeksu wykroczeń polega na wydłużeniu okresu przedawnienia karalności za wykroczenie (a więc ścigania i orzekania).

Art. 45 § 1 Kodeksu wykroczeń stwierdza, że przedawnienie karalności wynosi rok i jest liczone od dnia popełnienia czynu zabronionego.

Jednak w razie wszczęcia postępowania w sprawie o wykroczenie w tym okresie, dochodzi do przedłużenia karalności do 2 lat liczonych od dnia popełnienia czynu.

Obecna nowelizacja stanowi, że karalność wykroczenia, w przypadku wszczęcia postępowania, ustaje po upływie **2 lat liczonych od dnia zakończenia rocznego okresu przedawnienia karalności**, czyli po upływie **3 lat od dnia popełnienia czynu**.

W art. 3, w przepisach Kodeksu postępowania karnego dodano nowy § 1b w art. 213, który w przypadku prowadzenia postępowania w sprawach o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w ruchu lądowym nakazuje organom prowadzącym postępowanie uzyskiwać informacje z centralnej ewidencji kierowców oraz z ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego.

Przepis ten, zgodnie z art. 7 uchwalonej ustawy, będzie stosowany nie tylko do spraw nowych ale też do tych toczących się i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Przepisy zmieniające ustawę – Prawo o ruchu drogowym wprowadzają zmiany w zakresie poddawania kierujących pojazdami i innych osób, w stosunku do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mogły kierować pojazdem, badaniom w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub obecności środka działającego podobnie do alkoholu.

Główną zmianą jest rezygnacja z badań zawartości w organizmie alkoholu dokonywanych na podstawie badań moczu. Takie rozwiązanie ma na celu harmonizację przepisów Prawa o ruchu drogowym z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Kolejna ze zmian wskazuje, że każde z badań mających na celu ustalenie obecności w organizmie środka działającego podobnie do alkoholu może być przeprowadzone w razie braku zgody osoby podlegającej badaniu.

W ostatniej ze zmienianych ustaw, w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia, zadania związane z dystrybucją bloczków mandatowych przekazuje się do kompetencji ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz w celu poboru grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego, wprowadza się tzw. przelewy zdefiniowane.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa jest efektem prac nad rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk nr 1231).

Pierwsze czytanie projektu ustawy miało miejsce na 35. posiedzeniu Sejmu w dniu 8 lutego 2017 r.

Projekt został skierowany do Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach, która przedstawiła swoje sprawozdanie w dniu 8 marca 2017 r. wraz ze zmianami, które dotyczyły następujących zagadnień:

1) nałożony na sąd obowiązek orzekania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych rozszerzono o przypadek skazania sprawcy przestępstwa, o którym mowa w art. 244 Kodeksu karnego, gdy czyn polegał na niezastosowaniu się do orzeczonego uprzednio przez sąd zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych,

2) zmianę dotyczącą zaostrzenia dolnej granicy sankcji za czyn wskazany w art. 177 § 2, zapisaną w projekcie ustawy jako dodawany § 1a w art. 178 k.k., przeredagowano i wkomponowano w treść art. 178 § 1 k.k.,

3) ustawa została uzupełniona o przepis przejściowy, oznaczony jako art. 7, w którym obliguje się organy postępowania karnego do zasięgania informacji z ewidencji kierowców i ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego. Przepis ten będzie stosowany również do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Drugie czytanie projektu ustawy miało miejsce na 38. posiedzeniu Sejmu w dniu 23 marca 2017 r. Wobec niezgłoszenia poprawek, Sejm przystąpił niezwłocznie do trzeciego czytania.

III. Uwaga szczegółowa

W art. 3 ustawy dokonano nowelizacji art. 213 Kodeksu postępowania karnego.

Ustawa nakazuje organom prowadzącym postępowanie uzyskiwać informacje z centralnej ewidencji kierowców oraz z ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego.

Przepis stanowi, że informacje należy uzyskiwać w sprawach o przestępstwa w ruchu lądowym, określone w rozdziale XXI Kodeksu karnego.

Tytuł rozdziału XXI Kodeksu brzmi: „Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji” wskazując, że dobrem chronionym w przepisach rozdziału XXI jest bezpieczeństwo w komunikacji, czyli w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym.

Przestępstwa określone w tym rozdziale są czynami wymierzonymi w dobro prawne jakim jest bezpieczeństwo w ruchu lądowym, są zatem „przestępstwami przeciwko bezpieczeństwu w ruchu lądowym”.

Mając powyższe na uwadze i nawiązując do systematyki i terminologii Kodeksu karnego, należy doprecyzować brzmienie nowego przepisu dodając, że nie chodzi o „przestępstwa w ruchu lądowym” lecz „przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w ruchu lądowym”.

IV. Propozycja poprawki

– w art. 3, w § 1b po wyrazach „w sprawach o przestępstwa” dodaje się wyrazy „przeciwko bezpieczeństwu”.

Beata Mandylis

Główny legislator